

Niet alle filosofie begint bij Plato

Maieutiek college 5
Theo Meereboer &
Petra Bolhuis

Maieutiek 2016-college-5

Middeleeuwen in Europa

- Begint met groeiende afstand tussen verschillende denkwijzen.
- Het christelijk monotheïsme neemt de macht in het westen.
- 529 academie (van Plato) dicht.
- Latere middeleeuwen brengt meer religieuze strijd, maar ook komt de filosofie door samenwerking van Arabische, Joodse en Katholieke denkers tot bloei (zie Rubenstein, Kinderen van Aristoteles, 2004)

Maieutiek 2016-college-5

Grieken en christendom

- Plotinus (Egypte 204 CE- Rome 270) Grieks-Romeinse filosofie + christendom + mystiek
- Plato wordt opgenomen in Christelijke denken; idea zijn nu de gedachten van God.
- Neoplatonisme
- Scholastiek

Maieutiek 2016-college-5

Begin van monotheïsme

- Augustinus ziet nauwelijks onderscheid tussen filosofie en christendom alleen bekeringspotentieel.
- Kloosterleven komt uit Egypte en Syrië en krijgt nu een christelijke inhoud.
- Er is al vroeg een beweging die zonder de nadruk op de rede of het betoog gaat leven in totale ascese (in de woestijn) wellicht ook beïnvloed door boeddhisme en manicheïstische stromingen.

Maieutiek 2016-college-5

Islam

- Griekse denken en Romeinse macht vervallen, maar neoplatonisme gaat via Syrië veel invloed uitoefenen op Islam.
- Veel kennis van Aristoteles is bewaard gebleven dankzij de Islam. (via Avicenna ±1000 CE)
- 1258 vernietiging van het Huis der Wijsheid

Maieutiek 2016-college-5

Inloed Islam op Europese filosofie

- Zeker vandaag de dag is er een scherpe discussie daarover.
- Zie de twee teksten van Verster en Allan.
- Islamitische Verlichting 750-1258 (uit 25 eeuwen, blz. 276)
- Averroës (Cordoba Spanje 1126 -1198)
- Avicenna (980 in Oezbekistan-1037)

Maieutiek 2016-college-5

Stromingen binnen monotheïsme

- Begin van kerk als kader waarbinnen verlossing kon worden gevonden (Augustinus)
- Voortzetting van levenskunst in christelijk kader (Boëthius), of nadruk op het mystieke (Eckhart)
- Kennis georiënteerde (Averroës) of openbaring georiënteerde islam (Kindi)
- Strijd binnen elk monotheïsme maakt een werkelijk filosofische ontwikkeling lastig. Kritiek op de machtigste leer is dodelijk.

Maeutiek 2016-college-5

Probleem van objectiviteit

- Er is ook nu nog geen neutrale/objectieve positie mogelijk ten aanzien van een denken dat het kader waarbinnen gedacht wordt probeert te definiëren.
- Probleem van kennisleer
  - De bron van weten is óf empirie, óf rationaliteit, óf variaties daarop.
- Probleem van de ontologie
  - De zijnsleer zegt óf de metafysica bepaalt de fysica. (God, Brahman, Natuur, Geest) óf de fysica bepaalt de metafysica (natuur, stof, evolutie).
- Beide posities hebben een probleem; Hoe komt materie tot denken óf hoe komt geest tot stof?

Maeutiek 2016-college-5

- http://lib.ugent.be/fulltxt/RUG01/002/162/321/RUG01-002162321_2014_0001_AC.pdf
(Tekst over Rubroek die uit België naar de Mongolen reisde in de 13de eeuw)
- <http://www.augustinus.nl/C64-Augustinus-Leven.html> (Augustinus)

Maeutiek 2016-college-5